

Fall som gör ont – en analys av personskador

11. Cykling och gångtrafik

Alexandra Hellman¹, Magdalena Lindman¹, Anna Carlsson²

¹ If

² Chalmers Industriteknik

Introduktion

Nästan 94% av fotgängarolyckor i trafikmiljön är fallolyckor (Amin et al., 2022), som kan ge långvariga och kostsamma konsekvenser för både den enskilda individen och för samhället. Fotgängare med fallskador är den största gruppen av skadade trafikanter i vägtrafikmiljön i Sverige med nästan hälften av alla skadade med långtidskonsekvenser. Var fjärde rapporterad fallolycka i trafikmiljön leder till en invalidiserande skada. Höftfrakturer och huvudskador tillhör de allvarligaste skadorna som fotgängare kan råka ut för och ungefär var tredje höftfrakturpatient avlider inom ett år efter skadan (Carlsson och Svensson, 2015). Syftet med denna studie är att öka kunskapen kring personskador som relateras till fallolyckor genom att analysera aktuella svenska data. Målsättningen är att på lång sikt bidra till innovationer och processer som minskar risken för dessa personskador.

Metod

Analysen baserades på skadehändelser i försäkringsdata från If som anmälts av personer med en försäkring som gäller vid olycksfall. Försäkringsbolag i Sverige definierar ett olycksfall som en *plötslig, oförutsedd och yttre* händelse. Urvalet omfattade skadehändelser från Sverige under perioden 2017–2021 i försäkringsdata från samtliga försäkringar som gäller vid olycksfall hos If (If P&C Insurance Ltd, n.d.) där den skadelidande fått ersättning. Det var inte möjligt att direkt välja ut "fallskador" i datan, i stället identifierades personskadetyper som är möjliga konsekvenser av fallskador: fraktur, amputation, kontusion, dislokation.

Resultat

Personer ≥ 50 år står för ca 60% av samtliga personskador, men har en mindre andel huvudskador och en större andel höft- och lårskador. Största andelen av både höft- och lårskador finns i åldersgrupperna 70-79 samt 80+ år. I åldersgrupperna 60+ hade kvinnor en större andel lårskador och skador på övriga kroppsdelar än män, men det fanns inte någon skillnad mellan könen för huvud- och höftskador. En större andel lårskador rapporterades under månaderna januari till mars än under övriga månader. Majoriteten av skador bedömdes ha medicinsk invaliditetsgrad 0, dvs ingen permanent eller bestående skada. För alla analyserade kroppsdelskategorier fanns en trend med ökande andel 10%+ medicinsk invaliditet med högre ålder. För både höft, lår och huvud fanns den största andelen med 10%+ medicinsk invaliditet bland 80+ åringar.

I åldersgruppen 60-69 år fördubblades andelen lår- och höftskador från ca 3% till ca 6% jämfört med gruppen 50-59 år. Den största andelen lårskador (78%) och höftskador (70%) uppträder i åldern 70+. Andelen höftskador med 10%+ medicinsk invaliditet fördubblades redan i åldersgruppen 60-69 år jämfört med 50-59 åringar.

Slutsats

Denna studie har analyserat händelser i Ifs försäkringsdata som anmälts av personer med en försäkring som gäller vid olycksfall, resultaten kan därmed inte generaliseras utan vidare undersökningar om hur väl urvalet speglar populationen. Däremot ligger resultaten väl i linje med tidigare studier som pekar ut höftskador som ett stort problem som ökar med högre ålder, och som konstaterar att lårskador är vanligare hos äldre kvinnor än hos äldre män.

Referenser

Amin, K., Skyving, M., Bonander, C., Krafft, M., Nilson, F., 2022. Fall- and collision-related injuries among pedestrians in road traffic environment – A Swedish national register-based study, *Journal of Safety Research*, Volume 81, Pages 153-165, ISSN 0022-4375, <https://doi.org/10.1016/j.jsr.2022.02.007>.

Carlsson A, Svensson MY (2015) Fallolyckor bland gångtrafikanter. Skyttfonden. Slutrapport TRV 2013/71828.

If P&C Insurance Ltd. (n.d.). <https://www.if.se/privat/forsakringar#visa-alla>.